

Η Πληροφορική στο Δημοτικό Σχολείο

Η διδασκαλία του μαθήματος ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ σύμφωνα με τις
επικαιροποιημένες οδηγίες του 2023 - 2024

Κωνσταντίνος Χερτούρας – Σύμβουλος Εκπαίδευσης Πληροφορικής Χαλκιδικής

Το δημοτικό σχολείο ως ιδέα

Άρθρο 1 ν. 1566/1985: Σκοπός της (πρωτοβάθμιας) εκπαίδευσης είναι να συμβάλλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών, ώστε ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή, να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά.

Ένα βασικό εργαλείο – Τα προγράμματα σπουδών και οι οδηγίες διδασκαλίας

Τα προγράμματα σπουδών αποτελούν άρτιους οδηγούς του εκπαιδευτικού έργου και περιλαμβάνουν κυρίως:

- σαφώς διατυπωμένους, κατά μάθημα, σκοπούς μέσα στα πλαίσια των γενικών και ειδικών, κατά βαθμίδα, σκοπών της εκπαίδευσης,
- διδακτέα ύλη επιλεγμένη σύμφωνα με το σκοπό του μαθήματος, σε κάθε επίπεδο, ανάλογη και σύμμετρη προς το ωρολόγιο πρόγραμμα και προς τις αφομοιωτικές δυνατότητες των μαθητών, διαρθρωμένη άρτια σε επιμέρους ενότητες και θέματα,
- ενδεικτικές κατευθύνσεις για τη μέθοδο και τα μέσα διδασκαλίας κάθε ενότητας ή θέματος.

Η περίπτωση των ΤΠΕ

Προοίμιο: Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελούν δομική συνιστώσα της σύγχρονης κοινωνίας και έχουν επηρεάσει καθοριστικά κάθε πτυχή της καθημερινότητας

Οι ΤΠΕ εντάσσονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του Δημοτικού Σχολείου με στόχο την ενίσχυση της μάθησης, τη συνεχή ανάπτυξη των μαθητών/-τριων και την προετοιμασία της συμμετοχής τους στην Κοινωνία της Γνώσης.

Η περίπτωση των ΤΠΕ

Η διδασκαλία των ΤΠΕ και του πληροφορικού γραμματισμού στο Δημοτικό Σχολείο

- Προσδιορίζει και εξειδικεύει τις διαστάσεις του πληροφορικού γραμματισμού 1 και της υπολογιστικής, αναλυτικής, διεπιστημονικής κριτικής σκέψης, δηλαδή τις ικανότητες (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες για τις ΤΠΕ) που θα πρέπει να αναπτύξουν όλοι οι μαθητές και είναι απαραίτητες για τη συνέχιση των σπουδών τους στο Γυμνάσιο και την παραπέρα ζωή τους.
- Ανώτερος στόχος είναι οι ΤΠΕ να συμβάλουν με νέα μέσα και νέες πρακτικές στη βελτίωση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος και, τελικά, στη διαμόρφωση ενός νέου σχολείου
- **Ο γενικός σκοπός** της διδασκαλίας του μαθήματος των ΤΠΕ στο Δημοτικό Σχολείο είναι όλοι οι μαθητές / -τριες να έχουν τις ευκαιρίες να αναπτύξουν τουλάχιστον τις προτεινόμενες (από το πρόγραμμα σπουδών) ικανότητες (γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις) που σχετίζονται με τις ΤΠΕ.

1: Ο πληροφορικός γραμματισμός (ICT Iteracy) περιγράφει την ικανότητα των μαθητών να χρησιμοποιούν τις σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες, τα εργαλεία επικοινωνίας και τις δικτυακές υπηρεσίες για την προσπέλαση, διαχείριση, ενσωμάτωση, αξιολόγηση, δημιουργία και επικοινωνία πληροφοριών, με στόχο την επίλυση προβλημάτων και, τελικά, τη μάθηση και τη συνεχή τους ανάπτυξη.

Πως αυτό θα επιτευχθεί ?

Άξονες
μαθησιακών
στόχων της
διδασκαλίας των
ΤΠΕ

Άξονες μαθησιακών στόχων

Γνωρίζω, δημιουργώ και εκφράζομαι με τις ΤΠΕ

- Γνωρίζω και χειρίζομαι τον υπολογιστή
- Δημιουργώ και εκφράζομαι με τη ζωγραφική, τα πολυμέσα και τις παρουσιάσεις
- Δημιουργώ με τον κειμενογράφο

Επικοινωνώ και συνεργάζομαι με ΤΠΕ

- Γνωρίζω το Διαδίκτυο
- Επικοινωνώ και συνεργάζομαι

Διερευνώ, ανακαλύπτω και λύνω προβλήματα με ΤΠΕ

- Μοντελοποιώ με εννοιολογικούς χάρτες
- Λύνω προβλήματα με Υπολογιστικά Φύλλα
- Προγραμματίζω τον υπολογιστή
- Υλοποιώ σχέδια εργασίας/έρευνας (project)

Οι ΤΠΕ ως κοινωνικό φαινόμενο

- Οικοδομώ ψηφιακή παιδεία και γραμματισμό

Προτεινόμενες – Κεντρικές διδακτικές προσεγγίσεις

Συνιστώσες (4) που αντιστοιχούν με τους άξονες των στόχων

- **Τεχνολογική:** Περιλαμβάνει τεχνικές γνώσεις που αφορούν σε θεμελιώδεις έννοιες ΤΠΕ (π.χ. υλικό, λογισμικό), και ικανότητες χρήσης βασικών περιβαλλόντων των ΤΠΕ (εκπαιδευτικό λογισμικό, επεξεργασία κειμένου κ.λπ.).
- **Γνωστική:** Περιγράφει τις θεμελιώδεις δεξιότητες αξιοποίησης των ΤΠΕ ως εργαλεία έρευνας, δημιουργίας, επικοινωνίας και μάθησης στα πλαίσια όλων των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών αλλά και της καθημερινής σχολικής ζωής.
- **Επίλυσης προβλήματος (problem solving):** Αφορά στην εφαρμογή και ολοκλήρωση των τεχνικών και γνωστικών δεξιοτήτων με στόχο την επίλυση προβλημάτων.
- **Κοινωνικές δεξιότητες:** Η διάσταση αυτή αφορά σε ζητήματα ηλεκτρονικής ασφάλειας, προστασίας προσωπικών δεδομένων, πληροφορικής ηθικής και δεοντολογίας, σε κώδικες διαχείρισης και αξιοποίησης πληροφοριών από πηγές κ.λπ.).

Προτεινόμενες – Κεντρικές διδακτικές προσεγγίσεις

Η διδασκαλία των ΤΠΕ και του πληροφορικού γραμματισμού στο Δημοτικό Σχολείο έχει:

- **Σαφή εργαστηριακό προσανατολισμό** με βασικό παράγοντα την ενεργό συμμετοχή κάθε μαθητή/-τριας, την συνεχή αλληλεπίδραση και την συνεργασία με τον/την διδάσκοντα/-ουσα και, κυρίως, με τους συμμαθητές/-τριες του.
- Στο εργαστήριο πρέπει να ενθαρρύνεται και να ευνοείται η διερευνητική προσέγγιση των νέων γνώσεων, η αλληλεπιδραστική και συνεργατική μάθηση, η αυτενέργεια και η δημιουργικότητα
- Οι δραστηριότητες που υλοποιούν οι μαθητές στον υπολογιστή θα πρέπει να είναι **κλιμακούμενης δυσκολίας** και να στοχεύουν στη συνδυασμένη ανάπτυξη τεχνικών, γνωστικών και κοινωνικών ικανοτήτων με στόχο την επίλυση προβλημάτων από το σχολικό πρόγραμμα σπουδών και την κοινωνική ζωή των μαθητών.

Προτεινόμενες – Κεντρικές διδακτικές προσεγγίσεις

Κύρια σημεία

- Η/Ο εκπαιδευτικός είναι ο καθοδηγητής – συντονιστής των δραστηριοτήτων
- Η/Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να κάνει το χρονοπρογραμματισμό και το σχεδιασμό της διάρθρωσης της ύλης με βάση τα μαθησιακά χαρακτηριστικά, τα ενδιαφέροντα και τις προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες των μαθητών/-τριων της τάξης του.
- Η διδακτική πορεία θα πρέπει να αξιοποιεί την έμφυτη περιέργεια και την αυτενέργεια των μαθητών/-τριων.

**Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών των Αξόνων μαθησιακών στόχων
ανά Ενότητα και Τάξη**

Αξονες μαθησιακών στόχων	Προτεινόμενες ώρες διδασκαλίας					
	Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'	Στ'
Γνωρίζω, δημιουργώ και εκφράζομαι με ΤΠΕ	12	12	10	10	6	6
• Γνωρίζω και χειρίζομαι τον υπολογιστή	4	4	2	2		
• Δημιουργώ και εκφράζομαι με τη ζωγραφική, τα πολυμέσα και τις παρουσιάσεις	4	4	4	4	3	3
• Δημιουργώ με τον κειμενογράφο	4	4	4	4	3	3
Επικοινωνώ και συνεργάζομαι με ΤΠΕ	6	6	6	6	6	6
• Γνωρίζω το Διαδίκτυο	3	3	3	3	3	3
• Επικοινωνώ και συνεργάζομαι	3	3	3	3	3	3
Διερευνώ, ανακαλύπτω και λύνω προβλήματα με ΤΠΕ	10	10	12	12	16	16
• Μοντελοποιώ με εννοιολογικούς χάρτες	4	4	4	4		
• Λύνω προβλήματα με Υπολογιστικά Φύλλα					4	4
• Προγραμματίζω τον υπολογιστή					6	6
• Υλοποιώ σχέδια εργασίας/έρευνας (project)	6	6	8	8	6	6
Οι ΤΠΕ ως κοινωνικό φαινόμενο	2	2	2	2	2	2
• Οικοδομώ ψηφιακή παιδεία και γραμματισμό	2	2	2	2	2	2
Σύνολο διδακτικών ωρών	30	30	30	30	30	30

Κύρια Σημεία:

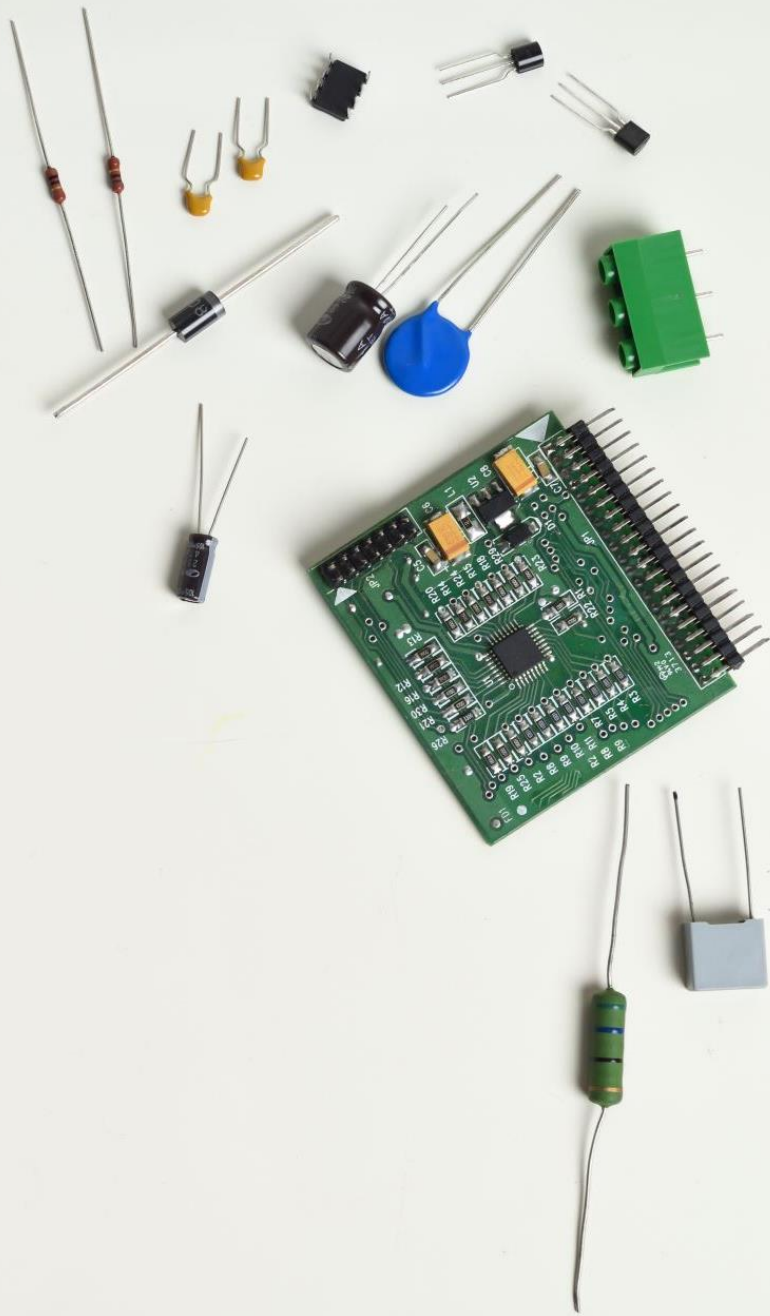
1. Οι ενότητες δεν είναι απαραίτητο να διδαχθούν σειριακά.
2. Η προτεινόμενη κατανομή του διδακτικού χρόνου είναι ενδεικτική.
3. Ο χρονοπρογραμματισμός και σχεδιασμός της διάρθρωσης της ύλης λαμβάνει υπόψη και τα μαθησιακά χαρακτηριστικά, τα ενδιαφέροντα και τις προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες των μαθητών της τάξης του. **Τίθεται όμως ένα πλαίσιο.**

Αξιολόγηση Μαθητριών – Μαθητών στο πλαίσιο των οδηγιών του ΙΕΠ

Σύμφωνα με το πλαίσιο της διδασκαλίας του μαθήματος η ουσιαστική αξιολόγηση της προόδου των μαθητών στις ΤΠΕ δεν μπορεί να υλοποιηθεί με τη χρήση συμβατικών τεστ ή διαγωνισμάτων με χαρτί και μολύβι

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί σε διαμορφωτικού τύπου αξιολόγηση των μαθητών, η οποία βασίζεται στην αποτύπωση της καθημερινής εργασίας τους στη σχολική τάξη

Οι μαθητές χρησιμοποιούν ποικίλα εργαλεία ΤΠΕ και δημιουργούν ολοκληρωμένα ψηφιακά έργα με στόχο την επίλυση των προβλημάτων από τη σχολική και κοινωνική ζωή, τα οποία αναθέτει η/ο εκπαιδευτικός.

Αξιολόγηση Μαθητριών/των στο πλαίσιο των οδηγιών του ΙΕΠ

- Τα έργα κάθε μαθητή αποθηκεύονται και διατηρούνται σε ηλεκτρονικό φάκελο (e-portfolio), ο οποίος τηρείται τοπικά ή στην ψηφιακή πλατφόρμα της τάξης (e – me , e-class).
- Θα ήταν χρήσιμο το να παρουσιάζονται στην ολομέλεια της τάξης αλλά και στους μαθητές/τριες των άλλων τάξεων της σχολικής κοινότητας, καθώς και στην ευρύτερη κοινότητα (γονείς/κηδεμόνες, δήμος), ώστε να προωθείται η διασύνδεση του σχολείου με την κοινωνία.
- Στο ίδιο πνεύμα μπορούν να αναρτώνται στην ιστοσελίδα της σχολικής μονάδας (με έγκριση των κηδεμόνων), ώστε να επιτυγχάνεται η εξωστρέφεια καθώς και η καλλιέργεια ευγενούς άμιλλας παράλληλα με την ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης και την ικανοποίηση του αισθήματος αυτοπραγμάτωσης των μαθητών/τριών.

Αξιολόγηση Μαθητριών - Μαθητών

Ο/η εκπαιδευτικός αξιοποιεί πληροφορίες από ποικίλες αναθέσεις (ασκήσεις, δραστηριότητες, σχέδια έρευνας, ηλεκτρονικά διαγωνίσματα στον υπολογιστή), οι οποίες αντανακλούν τον βαθμό που κάθε μαθητής επιτυγχάνει τους μαθησιακούς στόχους του μαθήματος.

Η εργασία κάθε μαθητή και τα έργα που δημιουργεί στα πλαίσια του μαθήματος αξιοποιούνται, τόσο για τη διαμορφωτική αξιολόγηση και καθοδήγησή του, ώστε να αναδειχθούν οι ενδεχόμενες αδυναμίες και να βελτιώσει τα αποτελέσματά του, όσο και για τη συνολική αξιολόγησή του στο μάθημα.

Προβλήματα – δυσχέρειες που προκύπτουν και υπάρχουν

Λεπτομέρειες εφαρμογής

Ας δούμε
ενδεικτικά:

Διδασκαλία
ΤΠΕ στο
Δημοτικό